

Zbigniew Kosiorowski

Elektroniczne media lokalne na przykładzie Świnoujścia, Wolina i Gryfic

---

Edukacja Humanistyczna nr 2 (27), 113-129

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zbigniew Kosiorowski
Wyższa Szkoła Humanistyczna TWP
w Szczecinie

ELEKTRONICZNE MEDIA LOKALNE NA PRZYKŁADZIE ŚWINOUJŚCIA, WOLINA I GRYFIC

Wstęp

Specyfika lokalnych mediów elektronicznych – na tle innych mediów lokalnych – wyróżnia się głównie technologią przekazu, związanego z dźwiękiem i obrazem, przy zachowaniu tych samych funkcji w zakresie komunikacji oraz podobnego podporządkowania przepisom prawa¹ z uwzględnieniem regulacji szczegółowych, zawartych w ustawie o radiofonii i telewizji². Zatem, dla wypełnienia zadania ujętego w tytule, należałoby się zająć lokalnymi stacjami telewizyjnymi, radiowymi oraz programami lokalnych telewizji kablowych, udostępnianymi w sieciach operatorów funkcjonujących na danym rynku. Wszakże już na wstępie należy podkreślić, iż obecnie, w dobie zaawansowanej konwergencji mediów, mamy najczęściej do czynienia z hybrydowymi połączeniami telewizji, radia i Internetu, stanowiącymi jeden nurt komunikacyjny danej redakcji, dążącej do poszerzenia kręgu odbiorców oraz wzbogacenia oferty programowej. Możliwe są tu jednak różnorakie konfiguracje technik przekazu, a także nie zawsze jasne rozdziały kompetencji redakcji³ i ich uporządkowania w sferze własnościowej. W rozstrzygnięciu tych kwestii nie zawsze pomaga posiłkowanie się wykazami oraz treścią przyznanych przez KRRiT koncesji. Wiąże się z tym trudne zagadnienie oceny poziomu autonomii poszczególnych redakcji, wymagające szczególnych instrumentów badawczych, aby móc odpowiedzieć, kto faktycznie decyduje o danej ofercie programowej: operator czy nadawca? Powstających tego typu wątpliwości autor nie rozstrzygał, jedynie je sygnalizuje, pozostawiając tę sferę w kompetencji i jurysdykcji właściwego organu konstytucyjnego, powołanego do monitoringu programów radiowych i telewizyjnych. Przy czym zauważone praktyki mogły też wynikać z nieznamości przepisów, która w tym obszarze aktywności medialnej (w średnich i małych skupiskach miejskich; poza stolicami regionów) wydaje się dość powszechna i na równi obejmująca konkurujące tam podmioty.

---

¹ Przed wszystkim prawa prasowego i szeroko pojmowanego prawa własności intelektualnej.

² Ustawa o radiofonii i telewizji z dn. 29 grudnia 1992 r. (DzU. z 13 stycznia 1993, nr 7, z późn. zm.).

³ Redakcja – w rozumieniu art. 7 w powiązaniu z art. 25 ustawy z 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (DzU. z 7 lutego 1984 r. nr 5, z późn. zm.).

W mocy pozostają definicje oraz hipotezy badawcze zawarte we wcześniejszych publikacjach autora, sumujących wyniki badań elektronicznych mediów (w tym lokalnych) na terenie Pomorza Zachodniego, prowadzonych segmentowo w latach 2007–2008, 2008–2009 oraz 2010–2011⁴. Uwaga ta jest konieczna, by nie powtarzać kolejny już raz wszystkich rozważań o roli i funkcjach mediów lokalnych wraz z pełnym ich uzasadnieniem oraz egzemplifikacją wykorzystanej literatury przedmiotu. Konieczne rozwinięcia niektórych kwestii, odnoszących się do skuteczności oddziaływania oraz zakresu zaspokajania potrzeb odbiorców, a wynikających ze specyfiki analizowanych programów lokalnych mediów, znajdują się w ostatniej części niniejszego opracowania; w podsumowaniu.

Dla ułatwienia śledzenia toku rozumowania autora oraz stosowanej przez niego metodologii badań, jak i użytych instrumentów, zasadne wydaje się jednak przywołanie przyjętej już wcześniej zasadniczej definicji, według której za wyznaczniki lokalności, wyinterpretowane z dokumentów Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, będziemy przyjmować: problematykę programową; zasięg; nadawanie na terytorium mniejszym niż obszar województwa; stałe, cykliczne uporządkowanie informacji lokalnych w programie nadawcy; zgodny z koncesją, procentowy udział problematyki lokalnej w dobowym czasie nadawania; potwierdzenie zaspokojenia potrzeb informacyjnych lokalnych odbiorców; akceptację programów stacji przez mieszkańców społeczności, będącej główną grupą docelową nadawcy; wyniki badań.

Przy tak sformułowanych ramach dalszą analizą należało objąć istniejące na wybranym terenie: niezależne stacje telewizyjne i radiowe, figurujące w rejestrach KRRiT, jako samodzielne lokalne podmioty; programy radiowych nadawców sieciowych (o ile otrzymały koncesję na emisję programów lokalnych); lokalnych nadawców rozpowszechniających programy w sieciach operatorów telewizji kablowej; lokalne radia internetowe, jako wydzielony segment nadawczy, ujęte w rejestrze KRRiT⁵.

Obszary objęte badaniami

Świnoujście. Miasto na prawach powiatu; bogate uzdrowisko, odżywający po okresie dekonjunkury port morski (zwłaszcza w kontekście uruchamianego gazoportu) – położone atrakcyjnie nad Świną i Bałtykiem, na wyspach Uznam, Wolin i Karsibór (44 wyspy) – zamieszkałe przez ponad 41 tysięcy mieszkańców; ośrodek z niebagatelną infrastrukturą kulturalną i edukacyjno-oświatową. Ciężar gospodarczej działalności miasta, zajmującego piątą pozycję w województwie pod względem liczby ludności, skupia się na prawobrzeżu w dzielnicy Warszów, gdzie zlokalizowane są główne przedsiębiorstwa Świnoujścia. Jednakże świnoujścianie największe przychody uzyskują z turystyki uzdrowskiej (lewobrzeże), stanowiącej ok. 70% dochodów miasta, plasującego się w pierwszej trójce miast pod względem wysokości dochodu na jednego mieszkańca (ponad 4 tys. zł). Być może fakt ten ma

---

⁴ Vide: Z. Kosiorowski, *Zachodniopomorski rynek mediów elektronicznych...*, [w:] *Media masowe w oddziaływaniu na rozwój regionu*, red. nauk. J. Kania, Politechnika Koszalińska i WSH TWP Szczecin, Koszalin–Szczecin 2008; Z. Kosiorowski, *Elektroniczne media lokalne w Polsce*, „Edukacja Humanistyczna”, WSH TWP Szczecin, nr 1/2010; Z. Kosiorowski, *Kryzys na lokalnym rynku mediów elektronicznych*, [w:], *Media lokalne w Szczecinie*, red. J. Kania i R. Cieślak, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2011.

⁵ Z. Kosiorowski, *Regres elektronicznych mediów lokalnych*, „Zeszyty Prasoznawcze” nr 3–4, UJ, Kraków 2010.

pewien wpływ na dość szczególną *izolację* obywateli prawobrzeża w zakresie dostępu do mediów, m.in. do programów telewizji kablowych Świnoujścia; jedynych w tym miejscu lokalnych mediów elektronicznych (nie licząc miejscowego radia internetowego). Trudno tu mówić o dobrej czy też złej woli samorządu miejskiego, bowiem telewizja kablowa to sfera komercyjnej działalności gospodarczej prywatnych podmiotów, które w to medium gotowe są (lub nie) inwestować. W tym względzie prawobrzeże zdaje się mniej interesujące, choć mieszka tam kilka tysięcy osób. I jak zawsze w Świnoujściu, przy objaśnianiu większości występujących tam kłopotów, pojawia się problem Świny, przeprawy, trudności komunikacyjnych oraz ograniczonej łączności z krajem, do którego trudniej się dostać (przeprawić) niż do pobliskiego, leżącego tuż za granicą, Ahlbecku (koleją, autobusem, rowerem czy pieszo).

Powyższy obrazek, będący dużym uproszczeniem, przywołany jest tu nie bez powodu, bowiem specyfika zasięgu i możliwości oddziaływania lokalnych mediów elektronicznych wkomponowana jest właśnie w owe topograficzno-administracyjne uwarunkowania. Miały one swoje konkretne skutki w ograniczeniu możliwości prowadzenia badań.

Telewizje kablowe

Okolo 3 mln polskich abonentów – jak podaje Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji – korzysta z usług czterech największych operatorów, co stanowi w przybliżeniu 70% ogółu korzystających w naszym kraju z telewizji kablowej. Najwięksi na tym rynku usług to: UPC Polska – 1.096.300 abonentów, i VECTRA – 771.300 abonentów. Własność w sektorze płatnej telewizji kablowej, podobnie jak w przypadku platform satelitarnych, podzielona jest między kapitał europejski i polski⁶.

W Świnoujściu (na lewobrzeżu) działa dwóch operatorów telewizji kablowej, VECTRA⁷ oraz Spółdzielnia Mieszkaniowa „Słowianin”, dostarczających mieszkańcom wydzielonych osiedli sygnał telewizyjny w różnorodnych pakietach programowych oraz lokalne programy autonomiczne (jak należy sądzić) redakcji Telewizji Świnoujście oraz Telewizji Słowianin. Analiza obszarów objętych zasięgiem obu operatorów pozwala wyciągnąć wnioski, że są one porównywalne, jeśli idzie o liczbę mieszkańców mających do nich dostęp. Z opinii zaś przedstawicieli redakcji X wynika supremacja jednego z nich, *potwierdzona* dość głośno większą liczbą abonentów, czego jednak nie można było wiarygodnie dowieść. Spór ten pozostał na marginesie zainteresowań badacza, bowiem jego rozstrzygnięcie nie ma większego znaczenia dla np. określenia stopnia popularności, skali oddziaływania i skupiania zainteresowań mieszkańców Świnoujścia na lepszym produkcie lokalnym, czyli rzeczywistej konkurencyjności programów obu mediów, warunkowanej wolnym wyborem widzów, głosujących najczęściej pilotami. Redakcje te *de facto* nie konkurują bezpośrednio na lokalnym rynku wartości programów, dającą potencjalnie przewagę w poszerzeniu zakresu oddziaływania dzięki zwiększeniu sprzedaży atrakcyjniejszej oferty informacyjnej w pakietach programowych. Próbują wszakże w różny sposób manifestować swą przewagę na nie do końca zdefiniowanym polu konkurencji, głównie w celu potwierdzenia wizerunku, co jednak

⁶ Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji w 2011 r., KRRiT, Warszawa, marzec 2012, s. 46.

⁷ Stowarzyszenie „Polskie Telewizje Lokalne i Regionalne”.

nie wpływa bezpośrednio na zwiększenie liczby abonentów. Bowiem **mieszkańcy zostali przypisani do określonego operatora** i nie mają (praktycznie) możliwości jego zmiany, a tym bardziej nie mogą dokonywać wyborów na podstawie własnej oceny atrakcyjności czy wiarygodności któregoś z programów, gdyż szukając informacji lokalnych, zdani są wyłącznie na oglądanie albo programów lokalnych TV Świnoujście, albo TV Słowianin. Ograniczona możliwość wyboru otwiera się dopiero przed telewidzami korzystającymi z Internetu, w którym obie telewizje zaczęły umieszczać programy lokalne.

Telewizja Świnoujście

Fot. 1. Telewizja Świnoujście

Źródło: grafika nadawcy.

Pierwsza lokalna telewizja w Świnoujściu, uruchomiona 12 lutego 1995 roku, nadawała (z przerwami) do 2005 roku. Od roku 2007 funkcjonuje jako lokalna telewizja kablowa, obejmująca zasięgiem ok. 50% zasobów mieszkaniowych lewobrzeżnego Świnoujścia (dane szacunkowe); działa w sieci ogólnopolskiego operatora kablowego VECTRA (Stowarzyszenie „Polskie Telewizje Lokalne i Regionalne”). Programy lokalne ukazują się w poniedziałki, środy i piątki o godzinie 18 (powtarzane w tzw. pętli, co godzinę). Redaktor naczelny: Leszek Wątkowski.

Telewizja Świnoujście nadaje następujące programy:

1. Publicystyczne: „Temat Tygodnia” – ukazuje się w każdą środę, rozmowa z gościem w studiu.
2. Informacyjne: „Informacje” – program informacyjny, nadawany w poniedziałek, środę i piątek; „Media o...” – program z udziałem dziennikarzy prasy, radia i telewizji, dyskusja połączona z informacją o bieżących wydarzeniach; „Z notatnika rzecznika” – z programu mieszkańcy dowiedzą się o planowanych przedsięwzięciach przewodniczącego Rady Miasta, jak i prezydenta Świnoujścia.
3. A także: „MCooltura” – program realizowany przez młodzież ze Świnoujścia; „Nie tylko makarony” – potrawy przyrządzane przez Włocha; „Z archiwum TV” – program przedstawia archiwalne nagrania telewizji; „Tego nie zobaczysz w telewizji” – ciekawe sytuacje, które nie pojawiają się na antenie; „Pod paragrafem” – program prawniczy.

Telewizja Słowianin

Fot. 2. TV Słowianin

Źródło: grafika nadawcy.

Telewizja Słowianin; lokalna telewizja kablowa, odbierana głównie przez członków Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko-Własnościowej „Słowianin”. Zasięgiem obejmuje dwie wyspy oraz w ograniczonym zakresie Międzyzdroje i Wolin. Dostęp do programu mają również inne spółdzielnie („Odra”, „Tęcza”), a także wspólnoty mieszkaniowe i odbiorcy indywidualni. Razem (jak informuje operator i redakcja) blisko 8.000 abonentów. Programy można także oglądać za pośrednictwem portalu internetowego. Telewizja Słowianin nadaje od lutego 1997 roku. Redaktor naczelna – Mariola Żółtowska.

W lokalnej ofercie programowej – poza serwisami informacyjnymi „W obiektywie” i „Wieści z Urzędu” (głównie aktualności z miasta i regionu), nadawanymi premierowo we wtorki (18.15 i 22.00), środy (10.00, 18.15, 22.00), czwartki (18.15 i 22.00) i piątki (10.00, 18.15 i 22.00) – zawarto audycje publicystyczne, emitowane również w soboty i niedziele (11.00): „Nasze spółdzielcze sprawy”; „Rozmowy na żywo”; „Gość Studia”; „Ludzie i zdarzenia”.

Z badań przeprowadzonych w 2003 roku, a których wyniki miałyby do dziś nie stracić (zdaniem redakcji) na aktualności, czytamy, że „program lokalny TV Słowianin ogląda 90% abonentów. W tym 27% stara się obejrzeć każdy program, 40% ogląda przynajmniej raz w tygodniu, 23% ogląda program 1–3 razy w miesiącu, a 8% deklaruje, że nie ogląda programu lokalnego”⁸. Transmitowane przez redakcję sesje Rady Miejskiej oglądało 80% abonentów. Ankieta objęto w 2003 roku 1.272 osoby. Pamiętamy, że podane wielkości mogą się odnosić wyłącznie do tych mieszkańców Świnoujścia, którym operator kablowy (Spółdzielnia Mieszkaniowa) w swej ofercie dostarcza programy TV Słowianin i którzy nie mogą dowolnie wybierać innego lokalnego nadawcy.

Radio Świnoujście

Fot. 3. Radio Świnoujście

Źródło: grafika nadawcy.

Pierwsze próby uruchomienia świnoujskiego radia lokalnego sięgają połowy lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. W roku 1995 koncesję na nadawanie programu pod nazwą Radio 44 otrzymał Zakład Usługowo-Handlowy UZNAM Sp. z o.o. Emisję lokalnego; muzyczno-informacyjnego programu redakcja Radia 44 rozpoczęła 1 lipca 1996 i do grudnia 1999 roku zachowała dość interesującą autonomię. Następnie, w roku 1999, udziały w spółce UZNAM nabyła AGORA SA i Radio 44 wchłonięte zostało (w ramach akceptowanej przez KRRiT konsolidacji; fuzji i przejęć lokalnych mediów elektronicznych) przez ponadregionalną sieć i *de facto* przestało istnieć, ożywiając nader krótko narodziny programu Radia Na Fali 89,8 FM; z czasem coraz bardziej po macoszemu traktującego potrzeby informacyjne

---

⁸ Telewizja Słowianin, <http://www.tvslowianin.pl/ok/index.htm> (9.11.2012).

mieszkańców 44 wysp. Dalsza historia zaniechań sieciowych nadawców wobec mieszkańców Świnoujścia, a w tym regionalnego medium publicznego (Polskiego Radia Szczecin, które ongiś miało w Świnoujściu zamiejscową redakcję) – nie zasługuje na oddzielną interpretację poza wyrażeniem ogólnej konstatacji, że i na tym terenie elektroniczne media lokalne są w zaniku, a nadawcy sieciowi, korzystający z częstotliwości przejętych od nadawców lokalnych, nie wypełniają obowiązków nakazanych w koncesjach⁹.

Obecnie możemy mówić o nowym podmiocie medialnym – internetowym Radiu Świnoujście, którego powstanie anonsovane było 20 maja 2010 roku w taki oto sposób: „przez kilka miesięcy grupa zapaleńców skupiona wokół portalu iswinoujście.pl pracowała nad pionierskim w dziejach Świnoujścia pomysłem. Sprawnie działający portal pozwolił nam na zaproszenie już dziś wszystkich naszych internautów do korzystania z nowego serwisu – lokalnego radia internetowego. Radioswinoujście.pl ruszyło dziś!!! Zapraszamy do słuchania i współtworzenia z nami lokalnej radiostacji. To będzie radio dla was i o Was! Umili czas pogodną muzyką, dostarczy ważnych informacji i stanie się z czasem także platformą do dyskusji na tematy ważne dla miasta i jego mieszkańców”¹⁰. Siłą sprawczą dla powstania tego radia był zatem portal iswinoujście.pl.

Zapowiedź zdawała się zachęcająca. Radio na stronach internetowych zamieszcza całotygodniową ramówkę, orientującą potencjalnych odbiorców o rozkładzie audycji w każdym dniu tygodnia oraz o prowadzących program. Są to stałe cykle programowe (głównie z nazwy), pozbawione wszakże wskazań o godzinach nadawania serwisów informacyjnych. Po wysłuchaniu kilku godzin programu w dniach 22 maja 2012 roku i 11 listopada 2012 roku badający może zaryzykować twierdzenie, że program w tych dniach nie zawierał wydzielonych, o stałych porach *prezentowanych słownie* serwisów informacyjnych, ani też choćby załączka treści publicystycznych. Brak też było prowadzących; emitowano muzykę jakby „z puszki”, adresowaną głównie do słuchaczy w wieku od 15 do 35 lat. Badający nie zauważył jakichkolwiek przejawów życia na antenie, zabrakło też sygnału czasu, który pośrednio mógłby sugerować, że radio nadaje w systemie on-line, na żywo.

Niedzielny odcinek „Dzień z Radiem Świnoujście” (10.00–16.00 w dniu 11 listopada 2012) okazał się martwy, pozbawiony życia i nie dostarczył żadnych argumentów wspierających tezę, że radio to informuje lokalną społeczność o ważnych wydarzeniach na wyspie. Informacji takich „słuchacze” Radia Świnoujście mogą szukać na jego tekstowej stronie internetowej, która jest jednocześnie powiązana ze stroną portalu iswinoujście.pl, a po znalezieniu linku „Wydarzenia” i wejściu w ich (wydarzeń) zawartość dowiedzą się o sprawach ważnych i aktualnych, ale też błahych, np. o królikach, które zrobiły na redaktorach wrażenie, bo takie „słodziaki!”. Główne aktualności *stricte* radiowe tego dnia na stronie to zapowiedź zbliżającej się imprezy muzycznej oraz ożywiający blog, poświęcony głównie koncertom, płytom i nagraniem. Rodzą się wątpliwości, czy to jest lokalne radio, realizujące na antenie nakaz koncesyjny? Część ograniczonych informacyjnych funkcji spełnia bowiem wyłącznie w wersji „drukowanej” na stronie internetowej, korzystając ze wspierającego ją bogactwa portalu iswinoujście.pl. Na antenie wydaje się martwe mimo gorących rytmów muzycznych. Tak skonstruowany i realizowany program nie stworzył

⁹ Kwestie te autor szeroko omawiał w publikacjach przywołanych w przypisach nr 4 i 5.

¹⁰ <http://www.i-swinoujście.pl/artykuły/14047/?> (11.11.2012).

podstaw do analiz, bowiem nie zawierał podstawowych treści wymaganych od lokalnego nadawcy radiowego.

Badający, aby uniknąć błędu zaniechania w tropieniu treści w audycjach internetowego radia, ponownie w dniu 23 listopada br. słuchał programu „Dzień z Radiem Świnoujście” i wreszcie natrafił na żywego prowadzącego, mówiącego jednak byle co i byle jak. Żegnając się ze słuchaczami od g. 11.58 do 12.03, zajmował ich uwagę wyłącznie doradzaniem, jak podać makaron w odpowiednim sosie. Pogawędka w samo południe zastąpiła oczekiwany przez badającego serwis informacyjny. Serwisów z wiadomościami o stałych godzinach i tym razem w programie nie udało się znaleźć. Natomiast dostępny był bardzo bogaty, wręcz imponujący zestaw ważnych i aktualnych lokalnych informacji na stronie wspomnianego już portalu, na którym „gości” Radio Świnoujście. Połączenie owego radia z portalem przynosi ciekawe rezultaty, jednakże poza anteną. Formuła prawno-ekonomiczna tej symbiozy pozostała poza kompetencjami autora. W obszarze zainteresowań radia mieszczą się niektóre inicjatywy firmowane przez TV Świnoujście; widać w tym zakresie rodzaj wspierania się owych trzech podmiotów: Radia Świnoujście, portalu iswinoujście.pl oraz TV Świnoujście. Zaś samo Radio Świnoujście jawi się (niestety) jako rodzaj muzycznej skrzynki czy też grającej szafy portalu iswinoujście.pl.

Z badanych 55 mieszkańców Świnoujścia (sondaż, ankiety, wywiady telefoniczne) tylko dwie osoby umiały zidentyfikować Radio Świnoujście, pozostałe nie wiedziały, że w mieście funkcjonuje lokalne radio; „to my mamy w Świnoujściu swoje radio?” – pytano.

Wolin

Wolin, 4,9 tysięcy mieszkańców, gmina miejsko-wiejska z malejącą z roku na rok liczbą obywateli. Miasto „przy trasie” spieszących się do Międzyzdrojów i Świnoujścia letników, ułankowo obsługiwane przez TV Słowianin, bez własnego elektronicznego lokalnego medium, ale wspomagane w różnym natężeniu (głównie w okresie letnim) przez Radio „Złote Przeboje”, które uruchomiło w Wolinie skromną rezydenturę.

Radio „Złote Przeboje”

Fot. 4. Radio Złote Przeboje na 105,6 MHz

Źródło: grafika nadawcy.

Radio Złote Przeboje nadaje z Wolina. Również lokalnie – podała 29 lipca 2011 roku. „Gazeta Wyborcza”, informując, że „koncesję na użytkowanie nowej częstotliwości spółce Grupa Radiowa Agory (właścicielowi rozgłośni) przyznała Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji. Próbną emisja została uruchomiona z końcem czerwca. Nadajnik znajduje się nie w Wolinie, lecz w Międzyzdrojach – na wysokości 200 m n.p.m. Dzięki takiemu usytuowaniu może objąć zasięgiem wyspę Wolin, Świnoujście, Kamień Pomorski, nawet Kołobrzeg. O tę

samą stację nadawczą ubiegała się spółka Multimedia (właściciel RMF MAXXX) i Radio Eska (...). Dotychczas Radio Złote Przeboje trafiało do odbiorców w promieniu 25 – 30 km od Szczecina (częstotliwość 89,8 MHz). Dzięki uruchomieniu nowej stacji zasięg w województwie zwiększy się ponad dwukrotnie. Teraz będą go mogli słuchać wczasowicze spędzający wakacje nad morzem.(...) Złote Przeboje w Wolinie będą także poruszać tematykę lokalną – m.in. nadawać wiadomości, pogodę i informacje dla kierowców”¹¹.

Analizowany informacyjny program radia w dniu 15 listopada 2012 roku zawierał „śladowe” oznaki zainteresowania nadawcy lokalnymi problemami i wydarzeniami istotnymi dla mieszkańców wysp. Można wysnuć przypuszczenie, że okres poza sezonem wakacyjnym dostarcza redakcji mniejszej ilości impulsów do zajmowania się Woliną i sprawami jego obywateli.

O programie Radia Złote Przeboje pozytywnie wypowiadała się jedna z ankietowanych mieszkanki dzielnicy Warszów w Świnoujściu; w jej opinii radio to w okresie letnim nadawało bardzo dużo lokalnych informacji, związanych z różnymi formami aktywności zarówno mieszkańców z wysp (Wolin, Karsibórz, Uznam), jak i przebywających tam turystów – znacznie więcej niż inni nadawcy sieciowi.

Gryfice

Miasto nad Regą, zamieszkałe przez 17 tysięcy mieszkańców, siedziba powiatu gryfickiego oraz miejsko-wiejskiej gminy Gryfice; ośrodek usługowo-przemysłowy o dużym poziomie bezrobocia; siedziba gryfickiego oddziału (redakcji) katolickiej sieci radiowej Radia PLUS FM (dawniej VOX FM), powstałej w miejsce lokalnej (diecezjalnej) rozgłośni Katolickiego Radia Gryfice, nadającego na tym terenie od 1994 roku¹².

Radio PLUS istnieje od 1992 roku. Utworzone jako lokalna rozgłośnia nadająca w Gdańsku program o charakterze religijno-społecznym. 6 lat później stacja zwiększyła zasięg nadawania na obszar sporej części Polski, tworząc sieć korzystającą z wielu nadajników, w tym także tych wielkiej mocy (30 – 120 kW), obejmując zasięgiem mniej więcej połowę kraju. Przyłączona do Ad.Pointu w 2005 roku uległa sporej komercjalizacji, kładąc jednak nacisk na pierwotny, łagodny charakter stacji oraz nie zapominając o audycjach katolickich. Dwa lata później, w roku 2007, Ad.Point został wykupiony przez Eurozet, co nie wprowadziło istotnych zmian w samym Plusie. Kolejna istotna zmiana, dająca w efekcie poszerzenie zasięgu Radia PLUS, miała miejsce w połowie roku 2010, kiedy to Grupa Radiowa TIME (właściciel m.in. Eski, VOX FM, Wawy, Planety FM) przekazała część częstotliwości VOX-a Plusowi, co skutkowało m.in. tym, że w Gryficach w miejsce programu VOX FM pojawiła się oferta Radia PLUS FM¹³.

Do czerwca 2011 roku w gryfickiej sieci kablowej rozprowadzany był program Zachodniopomorskiej Telewizji Regionalnej „Telsat” (nieдоступny w okresie badań).

¹¹ http://szczecin.gazeta.pl/szczecin/1,34959,10032634,Radio_Zlote_Przeboje (22.05.2012).

¹² W tym okresie w Szczecinie działało bardzo prężnie Katolickie Radio AS, a na południu województwa Katolickie Radio Lipiany. Rozgłoszenie te również straciły swą autonomię i weszły do sieci Radia Plus FM.

¹³ http://nadaje.com/Radio_Plus_Gryfice.html (11.11.2012).

Radio PLUS Gryfice

Fot. 5. Radio PLUS

Źródło: grafika nadawcy.

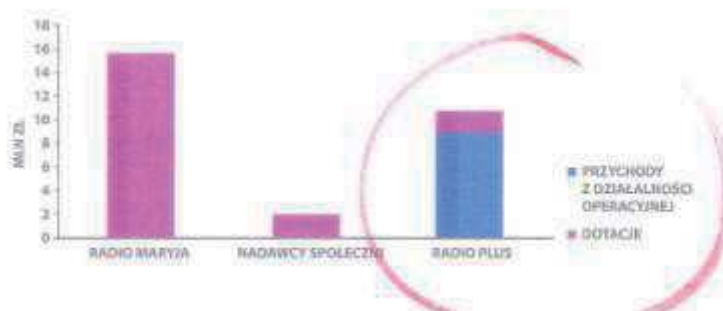
Grupa Radiowa TIME znajduje się na czwartym miejscu pod względem osiągniętych przez sieci radiowe w 2010 roku przychodów ze sprzedaży reklam i jest świadectwem umocnienia się jej w tym sektorze medialnym. Ilustruje ten stan poniższe zestawienie KRRiT.

Rys. 1. Zestawienie KRRiT

Źródło: KRRiT, Warszawa.

Natomiast przychody (również w mln zł) nadawców społecznych, działających w ramach sieci Radia PLUS, kształtowały się w roku 2010 następująco:

Rys. 2. Zestawienie KRRiT – przychody

Źródło: KRRiT, Warszawa.

Nasuający się oczywisty wniosek wynikający z powyższych zestawień jest taki, że koncentracja kapitałowa dokonująca się przez osiem ostatnich lat na tym rynku, o czym autor

wspomniał wyżej, stworzyła warunki do dalszego rozwoju sieci, skupiającej obecnie dawne autonomiczne stacje diecezjalne, które jako samodzielne podmioty nie były w stanie sprostać konkurencji. Z uzyskanych informacji można się dowiedzieć, że w ramach sieci poszczególne w niej podmioty „lokalne” (koncesje *pierwotne* należą do poszczególnych archidiecezji) starają się generować zyski również z przychodów reklamowych, szukając źródeł finansowania m.in. w umowach franczyzowych¹⁴, co może budzić pewne wątpliwości, ale rozstrzygać je może głównie KRRiT. W tym kontekście warto też przywołać opinię Rady na temat zawartości programów tych nadawców: „tematyka lokalna w programach nadawców działających w grupach kapitałowych jest mało różnorodna gatunkowo – są to głównie magazyny informacyjno-publicystyczne”¹⁵. Autor ma prawo zakładać, że opinia ta powstała po właściwym, wyczerpującym monitoringu programów także sieci Radia PLUS i gotów się z nią zgodzić, z uwzględnieniem, iż w programach lokalnych Radia PLUS Gryfice słuchacze mogą jednak znaleźć szereg interesujących informacji z życia mieszkańców, z zachowaniem w audycjach różnorodności gatunkowej, co stwierdza po wysłuchaniu następujących programów w dniu 21 maja 2012 roku:

- Magazyn „Misterium Fidei” (nauki i historia Kościoła, tajniki obrzędów i liturgii) – program ponadregionalny, bez odniesień do życia Kościoła w parafiach Gryfic.
- „Ciekawe zakątki powiatu” – o najciekawszych miejscach w powiecie; rozbudowane wątki lokalne.
- „Ze sportowych aren” – wyniki, relacje ze zmagania drużyn sportowych regionu; również w tenisie stołowym i siatkówce. Informacje jak najbardziej lokalne.
- „Babskie Granie” – audycja muzyczna z udziałem zaproszonych gości; konwencja audycji na żywo.

Wiadomości Radia PLUS Gryfice nadawane są o stałych porach, co godzinę od 7.30 do 17.30, z elementami informacji lokalnych, których w dniu 21 maja br. w serwisach o 16.30 i 17.30 było jednak niewiele.

Zdaniem autora Radio PLUS Gryfice spełnia obowiązki zapisane w koncesji w odniesieniu do powinności lokalnego nadawcy sieciowego.

Badania

Przedmiotem zasadniczych badań była ocena wybranych losowo lokalnych programów telewizyjnych i radiowych dostępnych w miastach i gminach leżących w pasie wybrzeża województwa zachodniopomorskiego; zarówno pod względem merytorycznej zawartości informacyjno-publicystycznych ofert kierowanych do lokalnych społeczności, jak i stopnia zaspokojenia potrzeb odbiorców – głównie na podstawie opinii wybranych grup mieszkańców Świnoujścia. W badaniach tych, o znamionach ilościowych, jak i jakościowych, posłużono się klasyczną metodą analizy zawartości treści i formy przekazu (wg Berelsona), wzbogaconą własną klasyfikacją i kryteriami dotyczącymi aktualności, ważności i atrakcyjności przekazów. Zaś przy zgłębianiu i wartościowaniu opinii odbiorców korzystano z metody ankietowej (grupy celowe), sondaży telefonicznych (losowe) i wywiadów (reprezentanci środowisk

---

¹⁴ Informacja o podstawowych problemach..., s. 41.

¹⁵ Ibidem, s. 39.

opiniotwórczych). Tak zaprojektowaną gamę badań zrealizowano w pełni jedynie na terenie Świnoujścia, co wynikało zarówno z uwarunkowań wyłożonych we wcześniejszych rozdziałach niniejszego artykułu, jak i faktu, że jedynie tam badający miał do czynienia z redakcjami nadawców rozpowszechniających programy *stricte* lokalne w sieci operatorów telewizji kablowych, spełniających wszystkie warunki stawiane elektronicznym mediom lokalnym¹⁶. Omówienia (wybiórcze) programów radiowych nadawców sieciowych (Radia PLUS Gryfice i Radia Złote Przeboje Wolin) oraz internetowego Radia Świnoujście przedstawiono w niezbędnym zakresie w poprzednich rozdziałach.

Kryteria oceny

Wprowadzono trzy podstawowe kategorie: aktualność tematu w wymiarze lokalnym, waga wydarzenia dla społeczności lokalnej, atrakcyjność przekazu (m.in. różnorodność form i gatunków, poprawność językowa, estetyka, poziom prowadzących program). Według tych kryteriów zastosowano punktację od 0 do 5 punktów.

Telewizja Słowianin – zawartość treści

Audycje z dnia 17 maja 2012 roku w pasmach programu lokalnego o g. 18.15 oraz o 22.00. Informacje i cząstki publicystyczne.

Główne (przykładowe) tematy: „co nowego na *Sail Świnoujście*”; „Uwaga na strefę płatnego parkowania”; „Centrum Informacji Turystycznej”; „Nierentowna kasa PKP”; „Z developerami o gospodarce mieszkaniowej”.

Ocena zawartości serwisu informacyjnego o g. 18.15. Punktacja wg kryteriów (od 0 do 5 pkt): aktualność – 2; ważność – 3; atrakcyjność – 2.

Ocena materiałów publicystycznych o g. 18.15: aktualność – 2; ważność – 4; atrakcyjność – 3.

Ocena zawartości serwisu informacyjnego o g. 22.00: aktualność – 2 (głównie powtórki z g. 18.15); ważność – 3; atrakcyjność – 2.

Ocena materiałów publicystycznych o g. 22.00: aktualność – 2; ważność – 4; atrakcyjność – 4 (dodatkowe elementy wywiadu).

Audycje z dnia 7 listopada 2012 roku w pasmach programu lokalnego o g. 18.15 i 22.00.

Główne (przykładowe) tematy w obu wydaniach: „zapowiedź konsolidacji świnoujskich stoczni”; „obradę Rady Miasta”; „40 lat w *Złotym Wieku*”; „miasto się zadłuża”; „żaglowiec HMS *Bounty* zatonął”; „45 lat z literaturą na wyspie”.

Ocena zawartości materiałów informacyjnych o g. 18.15: aktualność – 2; ważność – 4; atrakcyjność – 3.

Ocena materiałów publicystycznych o g. 18.15: aktualność – 3; ważność – 5; atrakcyjność – 4.

Ocena materiałów informacyjnych o g. 22.00: aktualność – 3; ważność – 4; atrakcyjność – 5 (nowe elementy z wykorzystaniem archiwalnych materiałów filmowych).

---

¹⁶ Vide: uwagi wstępne.

Ocena materiałów publicystycznych o g. 22.00: aktualność – 3; ważność – 4; atrakcyjność – 5.

Sumaryczna liczba punktów: 78 na 120 możliwych do uzyskania.

Liczba punktów za serwisy informacyjne: 35, w tym za aktualność: 9.

Liczba punktów za publicystykę: 43, w tym za ważność tematyki: 17.

Atrakcyjność (w informacji i publicystyce): 28.

Telewizja Świnoujście – zawartość treści

Audycja z dnia 21 maja 2012 roku w paśmie programu lokalnego o g. 18.00. Informacje i cząstki publicystyczne.

Główne (przykładowe) tematy: „konferencja z Prezesem J. Kaczyńskim”; „ultra maraton dla super rowerzystów”; „wojewódzki konkurs *Woda źródłem życia*”; „jazda *Na pamięć*”; „porady”.

Ocena zawartości serwisu informacyjnego o g. 18.00: aktualność – 2; ważność – 4; atrakcyjność – 2.

Ocena materiałów publicystycznych o g. 18.00: aktualność – 3; ważność – 4; atrakcyjność – 1 (błędy językowe, nieporadność prowadzącego).

Audycja z dnia 23 maja 2012 roku. Informacje i cząstki publicystyczne¹⁷.

Ocena zawartości serwisu informacyjnego o g. 18.00: aktualność – 3; ważność – 4; atrakcyjność – 3.

Ocena materiałów publicystycznych o g. 18.00: aktualność – 2; ważność – 3; atrakcyjność – 2.

Audycja z dnia 7 listopada 2012 roku w pasmach programu lokalnego o g. 18.00. Główne (przykładowe) tematy: „pomoc bezdomnym”; „muzeum w nowej odsłonie”; „mistrzowie na start”; „lodołamacze”; „porady”.

Ocena zawartości serwisu informacyjnego o g. 18.00: aktualność – 2; ważność – 4; atrakcyjność – 3.

Ocena materiałów publicystycznych o g. 18.00: aktualność – 2; ważność – 4; atrakcyjność – 3.

Audycja z dnia 12 listopada 2012 roku w paśmie programu lokalnego o g. 18.00.

Ocena zawartości serwisu informacyjnego o g. 18.00: aktualność – 3; ważność – 4; atrakcyjność – 3.

Ocena materiałów publicystycznych o g. 18.00: aktualność – 3; ważność – 4; atrakcyjność – 2.

Sumaryczna liczba punktów: 70 na 120 możliwych.

Liczba punktów za serwisy informacyjne: 37, w tym za aktualność: 10.

Liczba punktów za publicystykę: 33, w tym za ważność: 15.

Atrakcyjność (w informacji i publicystyce): 19.

---

¹⁷ Dla uzyskania statystycznej równowagi (w ilości ocenianych wydań) przy badaniu audycji TV Świnoujście, która w ciągu dnia nadaje tylko jedno premierowe wydanie programu (gdy TV Słowianin dwukrotnie w ciągu doby) wprowadzono dodatkowy dzień dla oceny. W ten sposób zachowano możliwość porównań ocen odpowiadających tej samej ilości premierowych wydań obu nadawców.

Zestawienie porównawcze

Tabela 1.

Zestawienie porównawcze stacji telewizyjnych

TV Słowianin	TV Świnoujście
Sumaryczna liczba punktów: 78 na 120 możliwych do uzyskania.	Sumaryczna liczba punktów: 70 na 120 możliwych.
Liczba punktów za serwisy informacyjne: 35, w tym za aktualność: 9.	Liczba punktów za serwisy informacyjne: 37, w tym za aktualność: 10.
Liczba punktów za publicystykę: 43, w tym za ważność tematyki: 17.	Liczba punktów za publicystykę: 33, w tym za ważność: 15.
Atrakcyjność (w informacji i publicystyce): 28.	Atrakcyjność (w informacji i publicystyce): 19.

Źródło: opracowanie własne.

Wnioski z zestawień porównawczych z badania zawartości treści

Analiza jakościowa każdego z programów, wartościowanych oddzielnie wg objaśnionych wcześniej kryteriów i zasad punktowania (w ujęciu statystycznym, ilościowym, na podstawie danych przedstawionych powyżej), prowadzi do następujących stwierdzeń: uzyskane wyniki są porównywalne zwłaszcza w zakresie wartościowania aktualności; niższe oceny pod względem atrakcyjności TV Świnoujście uzyskała głównie ze względu na sposób prezentacji programów, częściej występujące nieporadności językowe prowadzących wywiady, większą ilość „gadających głów”; ważność tematyki u obu nadawców jest na zbliżonym poziomie.

Na podstawie powyższych uogólnień nie można jednoznacznie ocenić, która z telewizji lokalnych lepiej realizuje swe zadania koncesyjne. Profesjonalizm obu programów pozostawia wiele do życzenia, co nie podważa przypuszczeń, że zarówno TV Świnoujście, jak i TV Słowianin dostarczają miejscowej społeczności potrzebnych, oczekiwanych informacji i dobrze służą umacnianiu proobywatelskich postaw.

Badania ankietowe

Objęto nimi (próba celowa) 29 osób; studentów studiów niestacjonarnych II stopnia na kierunku zarządzania Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu oraz kierunku pedagogika Wyższej Szkoły Humanistycznej TWP w Szczecinie. Anonimowe (z założenia) badania przeprowadzono w październiku i listopadzie 2012 roku. Ich głównym celem było zorientowanie się o: poziomie postrzegania roli i funkcji lokalnych telewizji kablowych przez niektórych mieszkańców Świnoujścia, legitymujących się wykształceniem wyższym niż średnie; ocenie jakości tych programów w zakresie zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności.

Pytania zawarte w ankiecie nie dotyczyły jednostkowych, pojedynczych programów nadawanych w konkretnych dniach i porach. Miały charakter bardziej ogólny, ułatwiający ankietowanym odniesienie się do wiązki zapamiętanych programów z ostatniego tygodnia, jednak wymagały odpowiedzi odnoszących się do znanych już kryteriów oceny aktualności, ważności i atrakcyjności audycji informacyjnych oraz publicystycznych. Nie trzeba przypominać, że ankietowani nie mogli porównywać ofert obu telewizji świnoujskich, lecz odnosili się w swoich ocenach do programów lokowanych jedynie w jednej z nich.

Programy TV Świnoujście oglądało i oceniało – 16 osób, zaś TV Słowianin – 13 osób. W większości były to kobiety (72%) w wieku od 20 do 45 lat.

Oglądane programy TV Świnoujście uzyskały następujące, uśrednione oceny: aktualność – 4; ważność – 5; atrakcyjność – 3.

Oglądane programy TV Słowianin: aktualność – 4; ważność – 4; atrakcyjność – 5.

Z zestawienia statystycznego najogólniej wynika, że oceny są na bardzo zbliżonym poziomie i wskazują, iż oferty programowe obu telewizji w podobnym stopniu zaspokajają potrzeby badanych osób. Z odpowiedzi szczegółowych można wnioskować, że badani traktują omawiane audycje jako ważne źródła informacji o mieście, samorządzie, życiu mieszkańców, problemach rozwiązywanych (bądź nie) przez władze miasta, perspektywach rozwoju i jego zagrożeniach, inicjatywach kulturalnych. Zwracano uwagę na szeroki zakres poradnictwa prawnego, zwłaszcza w programach TV Świnoujście, ale i na natarczywą obecność w jej audycjach prezydenta miasta i innych przedstawicieli władz samorządowych.

Funkcja informacyjna obu nadawców lokalnych oceniana była na wyżej niż 4.

Inny wniosek, jaki wolno wyprowadzić po porównaniu wyników badań jakości programów ocenianych przez autora z wynikami uzyskanymi z sondaży ankietowanych studentów, jest taki, że „reprezentanci” Świnoujścia oceniają je wyżej i uznają, że oferty obu nadawców są bardzo ważne dla rozwoju demokracji lokalnej społeczności miasta u ujścia Świny.

Badania sondażowe, uproszczone – telefoniczne

Przeprowadzone w listopadzie 2012 roku na grupie losowo-celowej; wybierano losowo nazwiska osób z książki telefonicznej, jednakże pomijano wszystkich tych, którzy przed nazwiskiem mieli skrót: mgr, inż., czy też inne tytuły i stanowiska wskazujące, że abonent ma wyższe wykształcenie. Ankietami o charakterze uproszczonym, sondażowym, ujętymi w formie telefonicznego wywiadu, objęto 15 osób; 9 kobiet i 6 mężczyzn w wieku od 45 do 65 lat, z wykształceniem podstawowym – 8 osób, a z wykształceniem zawodowym i średnim – 7 osób. Dziesięcioro badanych oglądało programy TV Słowianin, pięcioro TV Świnoujście.

Dla tej kategorii badanych oglądane programy były głównym (12 osób), a dla 7 osób jedynym źródłem informacji o mieście, jego samorządzie i życiu mieszkańców; nie znali tytułów czasopism wychodzących w mieście, a tylko dwoje z nich czerpało informacje o życiu miasta również z portali internetowych. Programom wystawiano pozytywne i wysokie oceny, głosów krytycznych nie odnotowano.

Wywiady

W listopadzie 2012 roku badający przeprowadził jedenaście rozbudowanych, wielowątkowych wywiadów telefonicznych z *przedstawicielami*¹⁸ środowisk opiniotwórczych Świnoujścia; działaczami kultury, artystami, nauczycielami, dziennikarzami, prawnikami. Miały one na celu skonfrontowanie wstępnych wyników badań z opiniami osób mających wiedzę o zawartości badanych audycji, ale także pośrednio lub bezpośrednio wpływającymi na kształtowanie się m.in. opinii o obu nadawcach kablowych, jako podmiotach powołanych do zapewnienia obywatelom właściwego udziału w procesie społecznej komunikacji.

Pierwszy wniosek wynikający z uzyskanych odpowiedzi, wspólny dla *przedstawicieli* wymienionych grup społecznych, byłby taki, że media te uwikłane bywają w różnorodne, doraźne gry i układy interesów zarówno o charakterze politycznym, jak i gospodarczym. Tym samym podważano ich wiarygodność, wskazując na brak obiektywizmu w niektórych programach; zwłaszcza w czasie kampanii samorządowych, wyborów do parlamentu, bądź podczas innych akcyjnych działań grup, które do swoich celów próbują pozyskać miejscowe media. Przy czym podkreślano, iż w tym zakresie obie telewizje wykazują jednak mniejsze skłonności do jawnego udziału w owych „grach” niż miejscowe czasopisma i portale. Opinii powyższych nie można ani podważyć, ani ich zanegować bez przeprowadzenia właściwych, szerokich badań społecznych. Można jedynie wskazać – co autor zauważył podczas analizowania zawartości treści ocenianych programów – większą skłonność jednego nadawcy do preferowania tematów wpływających jakby bezpośrednio z Urzędu Miasta Świnoujście i od prezydenta, a potwierdziły ją wprost dwie osoby poddane badaniom ankietowym (studenci). Zwrócili oni uwagę, iż programy obu nadawców nie zawierały treści krytycznych wobec władz samorządowych; w tym względzie były „zbyt letnie”.

Powyższe sugestie, nie potwierdzone koniecznymi badaniami, należy traktować jedynie jako pomocniczą wskazówkę przy ocenie funkcji lokalnych nadawców kablowych, nie przesądzającą o faktycznej roli, jaką odgrywają w społeczności Świnoujścia. Zwłaszcza że drugi wniosek wspólny mieści się w wyrazistej konstatacji, iż obie telewizje są potrzebne i dostarczają ważnych informacji („istotne źródło”), zwiększając pluralizm w dostępie do różnorodnych źródeł i treści, czym wspomagają rozwój lokalnej demokracji.

Kolejne uwagi można uszeregować następująco:

1. Częsty brak profesjonalizmu („dużo ambicji, mało możliwości”, „niskie loty”); stronią od komentarzy i czerpią z innych mediów nie tylko inspiracje – opinie przedstawicieli środowisk dziennikarskiego i artystycznego.
2. Telewizje głęboko prowincjonalne i uzależnione od władz (spółdzielczych i samorządowych) – opinie przedstawicieli środowiska prawniczego oraz nauczycielskiego.
3. Brak różnorodności form przekazu („ciągle te same osoby”, „bezguście”) – opinie przedstawicieli środowiska działaczy kulturalnych.

---

¹⁸ Owo *przedstawicielstwo* jest tu formacją absolutnie umowną, co wydaje się czytelne i nie wymaga oddzielnego komentarza poza zaznaczeniem, że są to jednostkowe opinie osób o ukształtowanej tożsamości, autorytecie i wizerunku.

Podsumowanie

Przeprowadzone badania potwierdzają słuszność tezy o rosnącej roli lokalnych mediów, jak i o postępującym zagrożeniu dla ich obywatelskich funkcji wskutek wchodzenia w różnorakie lokalne alianse finansowe i polityczne. Media elektroniczne, współtworząc nowe formy demokracji poprzez zwiększanie dostępu obywateli do informacji, mają do wypełnienia szereg zadań, które mogą realizować tym lepiej i szerzej, im bardziej są pluralistyczne, różnorodne ideowo, kapitałowo i technologicznie. Analiza programowej aktywności badanych podmiotów, zawartość ocenianych ofert, jak i zakres oraz skuteczność oddziaływania lokalnych nadawców (potwierdzana m.in. w opiniach ankietowanych, w wywiadach) nie daje pewności, że media te starają się w pełni wykorzystywać swe potencjalne możliwości. Są bez wątplenia potrzebne i traktowane jako niezbędne źródła informacji, ale aby umożliwić aktywne uczestniczenie w życiu publicznym, muszą odbiorców traktować jako bardziej świadomych obywateli; świadomych również każdej manipulacji i przejawów braku obiektywizmu, które mediom odbierają wiarygodność, a tym samym skuteczność oddziaływania.

Odnosząc się do ograniczeń w funkcjonowaniu mediów w kształtowaniu wspólnot lokalnych badacze zwracają uwagę na jeszcze inny aspekt sprawy o charakterze ekonomicznym: „na szczeblu regionów media tworzą profesjoniści, w powiatach i gminach więcej jest amatorów. W regionach kapitał, z reguły obcy, jest pomnażany, w małych społecznościach profity są minimalne, a czasem nie ma ich wcale. Bo dochody zależą od rynku reklamowego. (...) Pełnej niezależności na lokalnych podwórkach nie ma już tak naprawdę od dawna”¹⁹. To nader smutna konstatacja i choć odnosi się głównie do lokalnej prasy, w tym tzw. samorządowej, także i ten aspekt sprawy wziąć pod uwagę.

Jeśli przyjmiemy za kanon, że opisywane, oceniane media, chcąc „właściwie i efektywnie realizować swe zadania, muszą wypracować własny model funkcjonowania w ramach lokalnej społeczności, sprecyzować cele, zdefiniować funkcje, określić linię redakcyjną, a także – co szczególnie ważne – zbliżyć się do lokalnej społeczności, znaleźć z nią wspólny język, być blisko najistotniejszych dla niej problemów, efektywnie realizować jej potrzeby: informacyjne, rozrywkowe, edukacyjne”²⁰, to redakcje telewizji kablowych w Świnoujściu winny bardziej krytycznie i świadomie podchodzić do swej działalności, by nie stracić nadwątlonego już zaufania odbiorców. Zwłaszcza tych, którzy zauważają, w jaki sposób władza lokalna wywiera wpływ, i to nie tylko wtedy, gdy jest zleceńodawcą reklam (również ukrytych, zakamuflowanych, stających się często kryptoreklamą).

---

¹⁹ *Media w procesie kształtowania wspólnot lokalnych*, D. Detka, I. Sinkiewicz-Potoczala, M. Niewczas-Sochacka, J. Kępa-Mętrak (red.), Urząd Marszałkowski, Kielce 2009, s. 46.

²⁰ M. Kaczmarczyk, *Lokalne dziennikarstwo obywatelskie*, s. 22, www.sbc.org.pl/Content/24114 (20.11.2012).

Zbigniew Kosiorowski

Elektroniczne media lokalne na przykładzie Świnoujścia, Wolina i Gryfic

Przedmiotem badań była ocena lokalnych programów telewizyjnych i radiowych dostępnych w miastach i gminach leżących w pasie wybrzeża Województwa Zachodniopomorskiego; zarówno pod względem merytorycznej zawartości informacyjno-publicystycznych ofert kierowanych do lokalnych społeczności, jak i stopnia zaspokojenia potrzeb odbiorców – głównie na podstawie opinii wybranych grup mieszkańców Świnoujścia. Osiągnięte wyniki potwierdzają słuszność tezy o rosnącej roli lokalnych mediów, jak i o postępującym zagrożeniu dla ich obywatelskich funkcji wskutek wchodzenia w różnorakie lokalne alianse finansowe i polityczne.

Local electronic media in Świnoujście, Wolin and Gryfic

The subject of the research, conducted mainly on the selected groups of Świnoujście's residents, is rating of the local television and radio programmes broadcast in the cities and communities of Pomeranian Voivodeship, in terms of the content of the journalistic offer directed to local communities, as well as meeting the needs of the consumers. The results confirm the validity of the thesis about growing role of the local media and the increasing threat that various local financial and political relations pose to their social function.

Translated by Mateusz Kosiorowski